

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SƏHİYYƏ NAZİRLİYİ

**AZƏRBAYCAN
TİBB
UNİVERSİTETİ**

TƏSDİQ EDİRƏM

**Tədris və müalicə işləri üzrə
prorektor, prof. Sabir Əliyev**

RAZILAŞDIRILIB

**Tədris və təhsildə keyfiyyət təminatı
şöbəsinin müd.dos.Kamandar Yaqubov**

NORMAL FİZİOLOGİYA KAFEDRASI

**"050902 – İCTİMAİ SƏHİYYƏ" ixtisasının NORMAL FİZİOLOGİYA fənni üzrə
TƏDRİS PROQRAMI**

Sillabusun mündəricatı:

1. Fənnə dair qısa məlumat;
2. "Normal fiziologiya" fənnin tədrisinin ixtisas üzrə məqsədi və hədəfləri;
3. "Normal fiziologiya" fənninin tədrisinin nəticəsində formalaşan kompetensiyalar;
4. "Normal fiziologiya" fənninin tədrisi üzrə olan mövzular (mövzu-təqvim planı);
5. Fənnin tədrisində istifadə ediləcək interaktiv tədris metodları;
6. Fənn üzrə ölçmə - qiymətləndirmə metodu;
7. Tələbələrin semestr ərzində fənn üzrə iş yükü
8. Metodiki təminat.
9. "Normal fiziologiya" fənninin təlim nəticələri ilə Proqramın Təlim Nəticələri ilə əlaqəliliyi;
10. Fənnin tədrisinin Proqramın Təlim Nəticələri ilə əlaqə səviyyəsi

FƏNNİN TƏDRİS PLANI
(Fənnə dair qısa məlumat)

Fənnin kodu	Fənnin adı	Dərsin növü	Tədris olunduğu		AKTS
			Kurs	Semestr	
İPF-B10	Normal fiziologiya	Məcburi	II	III	6

Tədris dili	
	Azərbaycan

Fənni tədris edən müəllim(lər)	
	1. Prof. Məmmədov Arif Məmməd oğlu 2. Prof. Kazımov Əhməd Hacı oğlu 3. Dos. Mahmudov Rəşid Mahmud oğlu 4. Dos. İbrahimova Əzizə Şükür qızı 5. Dos. Baxşıyeva Zəmfira Tağı qızı 6. Dos. İsmayılov Taryel Mustafa oğlu 7. Dos. Həsənova Gülcəmal Əmir qızı 8. Dos. Vəliyeva Gülnarə Cəfər qızı 9. Dos. Əliyev Aqil Xosrov oğlu 10. Dos. Ağayeva Asya Hacı qızı 11. B/m. Əliyeva Sevdə İbad qızı 12. B/m. Məmmədli Şahmar Əjdər oğlu 13. t.ü.f.d. ass. Rüstəмова Afaq Fətulla qızı 14. Ass. Cəfərova Aygün 15. Ass. Qəniyeva Fidan İlqar qızı 16. Ass. Rüstəməzadə Azadə Azad 17. Eminova Günay Aqil qızı 18. Ass. Seyidbəyli Mehri İsa qızı 19. Ass. Bayramov Adil Allahyar oğlu 20. Müə. Abaszadə Zümrüd Əmirqulu 21. Müə. Nəsirova Günel İlham qızı 22. Müə. Eyvazova Şəhla Rahid qızı 23. Müə. Həşimova Aysel Rafiq qızı

Fənnin ardıcılıq şərtləri	
Öncə tədrisi zəruri olan fənlər (Prerekvizit)	Anatomiya II, Anatomiya III,
Özündən sonra tədrisini saxladığı fənlər	Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunması zərurəti yoxdur.

--	--

Fənnin məqsədi

Fənnin məqsədi insan fiziologiyası haqqında ümumi və xüsusi məlumatların dəqiq şəkildə öyrənilməsinə dəstək olmaq və sağlam orqanizminin müxtəlif sistemlərinin, orqanlarının, toxumalarının və hüceyrələrinin normal işləmə mexanizmlərini və onların tənzim yollarını öyrənməkdir.

Qeyd edilənləri nəzərə alaraq, tərtib olunan proqram həm fizioloji, həm də funksional sistemlərin fəaliyyətinin analizinə aid müasir elmi nailiyyətləri özündə cəmləşdirir.

Fənnin məzmunu

Tibb Universiteti üçün insan fiziologiyası üzrə tərtib olunan proqram ümumi praktik həkimin hazırlanması məqsədilə xəstəliklərin qarşısını almağa, sağlamlığın müdafiəsinə, saxlanmasına, sağlam həyat tərzinə, həmçinin fəal həyat fəaliyyəti və iş qabiliyyətinə doğru yönəldilmişdir.

Fiziologiya sağlam insanın həyat fəaliyyəti və sağlam həyat tərzinin fizioloji əsasları haqda elm olub, tibbin metodoloji fundamenti, xüsusilə onun profilaktik istiqamətidir. Fiziologiya həmçinin sağlamlıq diaqnostikasının elmi əsası və insan orqanizminin funksional fəallığının proqnozlaşdırılmasıdır.

Fiziologiya klinikaya qədər bölmədə tələbələrin tibbi-bioloji təhsilinin başa çatmış tədris fənni olub, üzvü surətdə biokimya, anatomiya, histologiya, patofiziologiya, farmakologiya fənnlərinin propedevtikası ilə əlaqədərdir. Bütün bunlar tibbi-bioloji və klinik fənnlərin tədrisinin yüksəldilməsi və müasir həkimin hazırlığının təkmilləşməsi üçün nəzərdə tutulur.

Fənnin təlim nəticəsi

BİLİK

1. Sağlam orqanizmin funksiyalarını izah etməyi.
2. Fizioloji göstəricilərin konstant qiymətlərini izah etməyi.
3. Gigeniyenik qaydaların pozulması nəticəsində orqanizmdə baş verən dəyişiklikləri.
4. Bütöv orqanizmin və onu təşkil edən hüceyrə, toxuma, orqanlar və sistemlərin fəaliyyətinin tənzim mexanizmlərini, ətraf mühit amillərində baş verə biləcək dəyişikliklərin bu mexanizmlərə təsirini izah etməyi.
5. Orqanizmin fizioloji funksiyalarının formalaşmasının və tənziminin əsas qanunauyğunluqlarını qiymətləndirməyi və izah etməyi.
6. Orqanizmin əsas funksional sistemlərinin quruluş prinsiplərini, fəaliyyətini və əhəmiyyətini qiymətləndirməyi və izah etməyi bilir.

BACARIQ

7. Sağlam orqanizmin funksiyalarının ən vacib tədqiqat üsullarını öyrənmək
8. Laborator işlərini sərbəst yerinə yetirmək, qan qruplarını, EKG, FKG və s.
9. Eksperimental heyvanlarda təcrübə qoymaq

DAVRANIŞ	10. Müayinə materialı götürərkən etik qaydalara riayət edir 11. Laboratoriyada işləyərkən təhlükəsizlik qaydalarına riayət etmək.
-----------------	--

Mövzu təqvim planı	Mövzular	
Həftə	Nəzəri təlim	Təcrübi (tətbiqi) təlim
1	Giriş. Fiziologiyanın inkişaf tarixi. Canlı orqanizimlərin əsas xüsusiyyətləri. Oyanıcılıq. Oyanıcılığın meyarları. Qıcıqlanma qanunları. Oyanan toxumalarda bioelektrik hadisələri. Sükunət potensialı. Fəaliyyət potensialının ion mexanizmi və tərkib hissələri. Parabioz. Sabit cərəyanın oyanan toxumalara təsiri. (Qütb və fizioloji elektroton qanunları).	Fizioloji eksperimentlərin məqsədi və təşkili. Fizioloji tədqiqat üsulları. Oyanan toxumaların ümumi fiziologiyası. Təcrübə işləri: 1. Sinir-əzələ preparatının hazırlanması 2. Qıcıqlandırma üsulları. 3.Qalvaninin I və II təcrübələri, Matteucci təcrübəsi
2	Əzələ fiziologiyası. Eninə-zolaqlı əzələnin morfofizioloji xüsusiyyətləri. Əzələ təqəllüsünün növləri. Əzələnin tək təqəllüsü, təqəllüsün summası və tetanus. Hərəkəti vahidlər. Əzələ təqəllüsünün mexanizmi. Əzələnin işi, gücü. Əzələnin yorulması. Səy əzələlərin fizioloji xüsusiyyətləri.	Əzələlərin fiziologiyası. Əzələ təqəllüsünün növləri. Sinirdə impulsun ötürülmə xüsusiyyətləri. Sinirlərin klassifikasiyası. Sinaps anlayışı. Təcrübə işləri: 1.Əzələnin tək təqəllüsü və onun təhlili. 2.Əzələnin tək təqəllüsünə qıcıq qüvvəsinin, sıxlığının və temperaturun təsiri. 3. Sabit cərəyanın oyanan toxumalara təsiri. Oyanmanın qütb qanunu. Fizioloji elektroton qanunu 4. Oyanmanın nəql olunma qanunları (fizioloji və anatomik tamlıq, izlə nəql olunma, ikitərəfli nəql olunma).
3	Oyanan toxumada impulsun nəql olunma prinsipi. Sinaps. Sinirlərdə oyanmanın nəql olunma qanunları.Mielinli və mielinli sinir liflərində oyanmanın nəql olunması. Sinir liflərinin təsnifatı. Sinaps və sinaptik ötürülmə. Sinapsların ümumi xüsusiyyətləri.	MSS-nin fiziologiyası. MSS-nin tədqiqat üsulları. Vegetativ sinir sistemi. Təcrübə işləri: 1.Qurbanada onurğa beyni reflekslərinin müşahidəsi. 2.Refleks müddətinin təyini və refleks qövsünün təhlili. 3.Mərkəzi ləngimənin müşahidəsi (İ.M.Secenov). 4.Baş beyin fəaliyyətinin elektroensefaloqrafik təhlili.
4	Mərkəzi sinir sisteminin ümumi və xüsusi fiziologiyası. MSS –da oyanmanın yayılma xüsusiyyətləri. MSS-də	Orqanizmin funksiyalarının hormonal tənzimi. Təcrübə işləri:

	tormozlanma prosesləri. MSS-nın funksiyalarının tədqiqat üsulları. Onurğa beyninin, uzunsov beyninin, orta beynin, beyin sütunu retikulyar formasıyasının, beyinciğin fiziologiyası.	Adrenalin, asetilxolin və atropinin qurbağanın göz bəbəyinin əzələlərinə təsiri.
5	Mərkəzi sinir sistemi xüsusi fiziologiyası. Ara beynin fiziologiyası.(talamus, hipotalamus) Baş beyin limbik törəmələrinin fiziologiyası. Böyük yarımkürələr qabığının funksiyaları. Vegetativ sinir sistemi. Vegetativ sinir sisteminin morfofunksional xüsusiyyətləri. Vegetativ sinir sisteminin simpatik, parasimpatik və metasimpatik şöbələri. Vegetativ sinir sisteminin ümumi fizioloji xüsusiyyətləri. Vegetativ sinir sisteminin mediatorları, reseptorları.	Qanın fiziki-kimyəvi xassələri, miqdarı və tərkibi. Eritrositlər, hemoqlobin, qan qrupları, rezus faktor. Təcrübə işləri: 1. Eritrositlərin osmotik rezistentliyinin təyini. 2.Eritositlərin çökmə sürətinin təyini. 3.Eritrositlərin sayılması (Qoryayev üsulu ilə)
6	Endokrin sisteminin ümumi və xüsusi fiziologiyası. Hormonların ümumi funksiyaları. Hormonların hədəf hüceyrələrlə qarşılıqlı təsiri. Hormonların hüceyrə daxili qarşılıqlı təsiri. Hipofizin, qalxanabənzər, qalxanabənzər ətraf, böyrəküstü vəzin hormonları. Mədəaltı vəzin, cinsiyyət vəzlərinin, timus və epifizin hormonal funksiyaları.	Leykositlər, trombositlər, qanın laxtalanma mexanizmi. Təcrübə işləri: 1. Hemoqlobinin qanda miqdarının təyini (A.Sali üsulu ilə) 2. Qan qrupları və rezus faktorun təyini.
7	Qanın fiziologiyası. Qanın funksiyaları. Qanın formalı elementlərinin (eritrositlər, leykositlər, trombositlər) funksiyaları. Qanın fəal reaksiyasını (PH), osmotik təzyiqini, qanda qlükozanın miqdarını sabit saxlayan funksional sistem. Qanın müdafiə funksiyaları. Qanın laxtalanması. Damar-trombositlər və koagulyasion hemostaz. Qan qrupları. Rezus faktor.	Ürək qan-damar sisteminin fiziologiyası. Ürək fəaliyyətinin tənzimi. Təcrübə işləri: 1.Qurbağanın ürək fəaliyyətinin qrafik qeydi. 2.Qurbağa ürəyinin avtomatizmi. Ştanniusun liqaturaları. 3.Qurbağanın ürək fəaliyyətinin humoral və reflektor tənzimi (Ştraube təcrübəsi), (Holts refleksi).
8	Ürək fəaliyyətinin fiziologiyası. Ürək əzələsinin fizioloji xüsusiyyətləri. Ürək tsikli.(kardiotsikl). Ürəyin avtomatizması. İşlək miokard hüceyrələrində elektrik prosesləri. Ürək fəaliyyətinin neyro-humoral və reflektor tənzimi. Elektrokardiografiya, ürək tonları. Qan təzyiqinin ölçülməsi. Damarların funksional xüsusiyyətləri. Hemodinamika. Koronar qan dövranı, kiçik qan dövranı, beyin qan dövranının səciyyəvi	Ürək fəaliyyətinin xarici əlamətləri. Hemodinamikanın əsas qanunları. Damar fəaliyyətinin öyrənilməsi. Təcrübə işləri: 1.İnsanlarda ürək tonlarının auskultasiyası.Fonokardiografiya. 2.İnsanlarda elektrokardiogramın yazılması (EKQ) və onun təhlili. 3.İnsanda arterial qan təzyiqinin ölçülməsi (Riva-Roççi və Korotkov üsulları).

	xüsusiyyətləri. Qan dövrəsinin tənzimi. Arterial və venoz nəbz.	
9	Tənəffüs sisteminin fiziologiyası. Nəfəsalma və nəfəsvermənin mexanizmi, plevra boşluğunda mənfi təzyiq. Tənəffüsün həcmli. Qazların qanla daşınması. Tənəffüs mərkəzi. Tənəffüsün sinir-humoral tənzimi. Orqanizmdə metabolizm üçün lazım olan qazların miqdarını optimal səviyyədə saxlayan funksional sistem. Ağciyərlərin mexanoreseptorları. Qaz göstəricilərinin xemosseptorları (mərkəzi və periferik). Yenidöğulmuşun ilk nəfəs alma mexanizmi. Müxtəlif atmosfer təzyiqində tənəffüs (aşağı və yüksək). Akklimatizasiya.	Aralıq imtahan
10	Həzm sisteminin fiziologiyası. Maddələr və enerji mübadiləsi. Termotənzim. Qidalanmanın funksional sistemi. Açıq və toxluğun mərkəzi mexanizmləri. Endogen, eksogen qidalanma, sensor və metabolik toxluq. Ağız boşluğunda həzm. Mədədə və on iki barmaq bağırsaqda həzm. Nazik və yoğun bağırsaqlarda həzm. Sorulmanın mexanizmi. Defekasiya aktı.	Tənəffüsün fiziologiyası. Tənəffüsün tənzimi. Təcrübə işləri: 1. Ağciyər ventilyasiyasının mexanikası. Nəfəsalma və nəfəsvermənin müşahidəsi (Donders modeli, qabırğaların fəaliyyətinin sxemi). 2. Spirometriya. Ağciyərlərin həyat tutumunun və dəqiqəlik həcmnin təyini.
11	Maddələr və enerji mübadiləsi. Əsas mübadilə, vasitəsiz və vasitəli kalorimetriya, tənəffüs əmsali. Termotənzim. Bədənin temperatur sxemi. İstiliyin kimyəvi və fiziki tənzimi. Temperatur tənzimi mərkəzləri.	Həzm sisteminin fiziologiyası. İnsanda enerji mübadiləsi. Bədən temperaturunun tənzimi. Təcrübə işləri: 1. İnsanda ağız suyu ifrazının müşahidəsi. 2. Dovşanda xolinesteraza inhibitorlarının ağız suyu ifrazına təsirinin müşahidəsi. 3. Nazik bağırsaqda sorulmanın müşahidəsi. 4. Gündəlik qida rasionunun tərtib edilməsi.
12	İfrazat sisteminin fiziologiyası. Sidik yaranmasının funksional sistemi. Sidiyin əmələgəlmə mexanizmi: filtrasiya, kanalcıq reabsorbsiyası, kanalcıq sekresiyası. Sidik yaranmasının tənzimi. Sidik ixracının mexanizmi. Sidiyin tərkibi, miqdarı. Süni böyrək. Tər ifrazı.	İfrazat sisteminin fiziologiyası. Təcrübə işləri: Adrenalinin və pituitrinin diurezə təsiri.
13	Analizatorların ümumi fiziologiyası. Görmə analizatoru. Resepsiya. Reseptorların təsnifatı. Analizatorların ümumi xüsusiyyətləri. Görmə analizatoru. Torlu qişanın fotoreseptorları. Rəngli görmə. Elektroretinogram (ERQ). Görmə	Analizatorların fiziologiyası. Görmə, eşitmə, dad və qoxu analizatoru, Təcrübə işləri: 1. Görmə itiliyinin təyini. 2. Pıçıltı ilə danışmaq zamanı eşitmə itiliyinin təyini. 3. Dilin dad xəritəsinin müayinəsi.

	yolları. Binokulyar görmə. Yaxından və uzaqdan görmə.	4.Ağrı hissiyyatının təhlili.
14	1Analizatorların xüsusi fiziologiyası.. Eşitmə yolları. Binaural eşitmə. Eşitməni izah edən nəzəriyyələr. Taktıl, vestibulyar (müvazinət), qoxu və dad analizatorları. Ağrı resepsiyası. Ağrının neyro-kimyəvi mexanizmləri.	Ali sinir fəaliyyətinin fiziologiyası. Təcrübə işləri: 1.İnsanda söz qıcığının təsiri ilə şərti ağız suyu ifrazının müşahidəsi. 2.İnsanda temperamentin tiplərinin təyini.
15	Ali sinir fəaliyyətinin fiziologiyası. Şərti və şərtsiz reflekslər. Şərti reflektor fəaliyyətin ləngiməsi. Davranış aktlarının sistem arxitektónikası. Ali sinir fəaliyyətinin tipləri. Emosiya və motivasiyalar. Motivasiyaların təsnifatı, nəzəriyyələr. Yaddaş. Yaddaşın növləri. Yaddaş haqqında nəzəriyyələr. Yuxu. Yuxunun bioloji əhəmiyyəti, obyektiv əlamətləri. Yuxunun elektroensefaloqrafik göstəriciləri.	Yekun dər.

Fənnin tədrisində istifadə ediləcək interaktiv tədris metodları	
	- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar; - təqdimat və müzakirə, debatlar; - ekspert metodu; video və audio mühazirələr; distant təhsil; - araşdırma-tədqiqat; layihə, qrup qiymətləndirməsi; - problem əsaslı öyrənmə, simulyasiyalar; - qrup işlərin yazılması və test tapşırıqların yerinə yetirilməsi və s.

Fənn üzrə semestr ərzində (imtahana qədər və imtahanda) tələbənin topladığı balın yekun miqdarına görə onun fənn üzrə biliyinin qiymətləndirilməsi			
	51 baldan aşağı olduqda	“qeyri-kafi”	F
	51-60 bal	“qənaətbəxş”	E
	61-70 bal	“kafi”	D
	71-80 bal	“yaxşı”	C
	81-90 bal	“çox yaxşı”	B

	91-100 bal	“əla”	A
--	------------	-------	---

Semestr üzrə İş yükü	Fəaliyyət	Sayı	Müddət (saat)	Cəmi iş yükü (saat)
	Cari qiymətləndirmə (kollokvium)	1	4	4
	Semestr imtahanı	1	1	1
	Mühazirə dərsləri	15	2	30
	Laboratoriya (praktik) dərsləri	15	4	60
	Sərbəst hazırlıq			90
	Cəmi iş yükü			185

Ölçmə - qiymətləndirmə	Qiymətləndirmə üsulları	Qiymət (bal)
	İmtahan (final)	50
	Cari qiymətləndirmə (kollokvium 1)	5
	Cari qiymətləndirmə (kollokvium 2)	20
	Cari qiymətləndirmə (kollokvium 3)	5
	Davamiyyətə görə qiymətləndirmə	10
	Sərbəst iş (Tələbələrin qrup layihəsi)	10
	cəmi	100

Tövsiyyə olunan ədəbiyyat	
	1. “Normal fiziologiya” A.M.Məmmədov, K.V.Sudakov. 2012 2. Нормальная физиология» под редакцией акад. К.В.Судакова. 2012, 2018 3. «Tibbi fiziologiya» dərslik. R.M.Mahmudov, 2017 4. Normal fiziologiya» əczaçılıq fakultəsi üçün dərslik. A.M.Məmmədov, Ə.H.Kazımov, Ə.X.Əliyev. 2019 5. «Физиология человека» Г.И. Косицкого. М., «Медицина», 1985 г. 6. «Физиология человека» 1,2т. В.М. Покровский, 1998. 7. «Физиология человека» Е.В. Бабский, 1966- 1972.

	8. “Normal fiziologiyadan təcrübə məşğələləri” dərslik. A.M.Məmmədov, S.H.Hüseynov, Z.T. Əlizadə, G.Ə.Həsənova, A.E.Vələdov. 2014 9. Məmmədov A.M., Z.T. Əlizadə, Ə.Ş.Rüstənzadə. Normal fiziologiya üzrə testlər. Azərbaycan və rus dillərində. Bakı, “Təbib” nəşr-2010, 2013, 2015, 495 səh 10. Məmmədov A.M., G.Ə.Həsənova, Z.T.Əlizadə, Ə.Ş.Rüstənzadə. Normal fiziologiya üzrə testlər. İngilis dilində. Bakı, “Təbib” nəşr-2015, 495 səh 11. Нормальная физиология. Практикум под редакцией академика РАМН К.В.Судакова, 2008. 12. Практикум по физиологии под. Ред. К.М. Куланды. М., «Медицина», 1970 г. 13. Руководство к практическим занятиям под. Ред Г.И. Косицкого и В.А. Полянцева. М., «Медицина», 1988 г.
--	--

İMZALAYANLAR:

- Kafedra müdiri:** prof. Məmmədov Arif Məmməd oğlu
- Fənni tədris edən müəllimlər:** prof. Məmmədov Arif Məmməd oğlu, prof. Kazımov Əhməd Hacı oğlu, dos. Mahmudov Rəşid Mahmud oğlu, dos. İbrahimova Əzizə Şükür qızı, dos. Baxşıyeva Zemfira Tağı qızı, dos. İsmayılov Taryel Mustafa oğlu, dos. Həsənova Gülcəmal Əmir qızı, dos. Vəliyeva Gülnarə Cəfər qızı, dos. Əliyev Aqil Xosrov oğlu, dos. Ağayeva Asya Hacı qızı, b/m. Əliyeva Sevdə İbad qızı, b/m. Məmmədli Şahmar Əjdər oğlu, ass. Rüstəмова Afaq Fətulla qızı , ass. Cəfərova Aygün Mirdamət qızı, ass. Qəniyeva Fidan İlqar qızı, ass. Rüstənzadə Azadə Azad, ass. Eminova Günay Aqil qızı, ass. Seyidbəyli Mehri İsa qızı, ass. Bayramov Adil Allahyar oğlu, müəl. Abaszadə Zümrüd Əmirqulu, müəl. Nəsirova Günel İlham qızı, müəl. Eyvazova Şəhla Rahid qızı, müəl. Həşimova Aysel Rafiq qızı

**“Normal fiziologiya-2” fənninin
təlim nəticələrinin ixtisas
Programın Təlim Nəticələri ilə
əlaqələliyi**

Fənnin Təlim Nəticələri (FTN)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Təlim nəticəsi 1									X	
Təlim nəticəsi 2								X		
Təlim nəticəsi 3							X			
Təlim nəticəsi 4										X
Təlim nəticəsi 5								X		
Təlim nəticəsi 6							X			
Təlim nəticəsi 7									X	
Təlim nəticəsi 8										
Təlim nəticəsi 9										

**Fənnin tədrisinin Programın Təlim Nəticələri ilə
əlaqə səviyyəsi**

Programın Təlim Nəticəsi (PTN)	Təhfə səviyyəsi*				
	1	2	3	4	5
1. Məzun Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair biliklərə, Azərbaycan xalqının milli-mənəvi, mədəni-tarixi dəyərlərini ictimai həyat və fəaliyyətində tətbiq etmək və Azərbaycan dövlətinin maraqlarını qorumaq qabiliyyətinə malik olur					
2. Məzun Azərbaycan Respublikasının rəsmi dövlət dili olan Azərbaycan dili ilə yanaşı ən azı bir xarici					

dildə işgüzar və akademik kommunikasiyaya sahib olub, bu imkandan öz peşə fəaliyyətində istifadə etmək, xarici dildə gündəlik fəaliyyəti ilə bağlı ünsiyyət qurmaq, fikrini şifahi və yazılı ifadə etmək, digər tibb işçiləri, cəmiyyət, müvafiq qurumlar, media ilə yazılı və şifahi ünsiyyət qurmaq, ixtisasına aid xarici ədəbiyyatdan istifadə etmək bacarığına malik olur					
3. Məzun peşəsi ilə əlaqəli elmi məlumatları toplamaq üçün sərbəst şəkildə informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etməyi, elektron formada yazışmalar aparmağı, əldə etdiyi məlumatların və mənbələrin dürüstlüyünü qiymətləndirməyi və elmi məlumatları peşə təcrübəsində tətbiq etməyi bacarır					
4. Məzun peşəsi ilə əlaqəli qanunvericiliyi, tibbi etik qaydaları bilir, sərbəst şəkildə peşə fəaliyyəti ilə məşğul olarkən peşəsi ilə əlaqəli qanunvericiliyə, qaydalara və etik prinsiplərə riayət etməyi bacarır					
5. Məzun fərdi peşəkar inkişafını planlaşdıraraq ömürboyu təhsil prinsiplərini həyata keçirməyi, zəruri hallarda həmkarlarından kömək istəməyi, lazım gəldikdə öz bilik və bacarıqlarını həmkarları ilə bölüşməyi, peşəsi ilə əlaqəli maarifləndirmə işini və tibbin müxtəlif sahələrində çalışan insanlarla komanda işi aparmağı bacarır					
6. Məzun məlumatları və məlumat mənbələrini təhlil edərək qiymətləndirməyi, elmi-tədqiqat üsullarını istifadə edərək bioetik prinsiplər çərçivəsində müstəqil və ya kollektiv formada araşdırma aparmağı bacarır					
7. Məzun ölkənin səhiyyə problemlərini həll etmək üçün müasir nəzəri və praktik biliklərə, yanaşmalara sahib olur					
8. Məzun uşaqlar daxil olmaqla cəmiyyətin bütün fərdləri, ətraf mühit və əmək təhlükəsizliyi sahəsində kifayət qədər bilik, bacarıq və yanaşmalara sahib olur və ilkin səhiyyə problemlərini müəyyənləşdirməyi, həll yollarını					

tapmağı bacarır, səhiyyə problemlərini düzgün təhlil edərək proqnozlar verir					
9. Məzun səhiyyə idarəetməsində problemləri müəyyən etmək və həll yolları tapmaq üçün müvafiq analitik və modelləşdirmə texnikalarını tətbiq edir, səhiyyə müəssisələrinin inzibati, maliyyə, hüquqi, texniki və tibbi fəaliyyətlərini bilir, təhlil edərək istiqamətləndirməyi bacarır					
10. Məzun təməl idarəetmə funksiyalarına yiyələnərək müvafiq qurum və təşkilatların qərarlarını, icraatlarını izləyir, yol verilən səhvləri konstruktiv yanaşma ilə peşəkar etika və hüquq normaları çərçivəsində kritik mühakimə etməyi bacarır					
11. Məzun epidemiologiyanın ümumi qanun və meyarlarının ümumi prinsipləri, yoluxucu xəstəliklərin bioekoloji xarakteristikası, epidemiologiyası və onun inkişafına təsir edən amillər haqqında biliklərə sahib olur və gigiyenik, profilaktik və sağlamlaşdırıcı tədbirləri təşkili və aparılmasını bacarır					
12. Məzun xəbərdaredici və cari sanitariya nəzarətinin mahiyyətini və metodlarını bilir, xəbərdaredici və cari sanitariya nəzarətini təşkil edir və izləməyi bacarır					
13. Məzun mülki müdafiənin tibb xidmətinin təşkili və fəaliyyəti məsələlərini mənimsəyir, daxili əmək intizamı qaydalarını, əməyin mühafizəsi, təhlükəsizlik texnikası və yanğına qarşı mühafizə qayda və normaları haqqında biliklərə sahib olur					

*1 Ən aşağı, 2 Aşağı, 3 Orta, 4 Yüksək, 5 Çox yüksək